



TRÄ BLG

BORLÄNGE KOMMUNS TRÄBYGGNADSSTRATEGI

BORLÄNGE KOMMUN
www.borlange.se - Plan och markkontoret

Beslutad av kommunfullmäktige 2018-06-12, § 134



BORLÄNGE

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning.....	4
Vision.....	5
Trä för klimatet.....	6
Trä för samhället.....	8
Trä för näringslivet.....	10
Borlänges verktyg.....	12
Ansvar.....	13

Dokumentnamn Träbyggnadsstrategi för Borlänge kommun		Dokumenttyp Kommunalt strategidokument	Omfattar Kommunen Kommunala bolagen
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Plan- och markchef	Publicering Författningssamling, Insidan, www.borlange.se	
Författningsstöd Mer trä i byggandet - underlag för en nationell strategi för att främja trä i byggandet (Ds 2004:1)			
Beslutad 2018-06-12, § 134	Bör revideras senast En gång per mandat period	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Diarienummer 2018/621



INLEDNING

Vi har sedan lång tid tillbaka använt oss av trä när vi byggt våra hem. I dag finns det 87 miljarder träd i Sverige och vi odlar mer än vad vi brukar. Att bygga i trä är miljövänligt och tack vare att trä binder koldioxid, till skillnad från andra material, så bidrar trähusbyggande i sig till en bättre miljö. Skogen är en lokal förnybar resurs i Dalarna och bör ses som ett naturligt val av byggmaterial. Det finns potential i Borlänge mot en mer industriell trähustillverkning.

Borlänge kommun har en lång tradition av träbyggande för främst bostäder. I kommunen finns spår av detta från fäbodars byggda i trä på 1300-talet. Ornässtugan som är byggd 1503 är ett annat exempel på hur träbyggandet fortfarande håller sig närvarande i Borlängeboens medvetande.

Mellan år 1874 och 1994 var det förbjudet att bygga flerbostadshus i trä. Anledningen till detta var det stora antalet stadsbränder. Träbyggnadstekniken har utvecklats och det är idag möjligt att bygga brandsäkra byggnader i trä. Borlänge växer och som regionalt centrum tillsammans med Falun finns det ett behov av att bygga nya bostäder. Träbyggnadsstrategin syftar till att stimulera ökad användning av trä i byggandet för både kommunen, kommunens bolag samt bygg- och träindustrin i övrigt.

Träbyggnadsstrategin har tagits fram av Plan- och markkontoret i samverkan med andra kommuner i länet genom skrivarstugor som har anordnats av Byggdialog Dalarna.

VISION

Vår vision för framtiden är att trä är förstahandsvalet som byggnadsmaterial i kommunens byggprojekt. Både kommunen och privata aktörer prioriterar hållbart byggande ur ett miljövänligt, socialt och ekonomiskt perspektiv. En samverkan mellan Borlänge kommun, näringsliv och högskola har varit en bidragande orsak till att användandet av förnyelsebara naturresurser i nybyggnationer har kunnat öka. Företagsutvecklingen har stimulerats inom det hållbara byggandet och användandet av klimatsmarta produkter och tjänster är utbrett.

Borlänge är Sveriges trevligaste stad. Ett framtagande av träbyggnadsstrategin har främjat en hållbar stadsutveckling. Kommunen är en grön tillväxtkommun där det byggs ett stort antal nya bostäder och lokaler i trä. Ett användande av förnyelsebara byggnadsmaterial tillsammans med innovationer inom energieffektivt byggande bidrar till att Borlänge växer och är ledande på låga koldioxidutsläpp. Industriella metoder har gjort att träbyggande är ett ekonomiskt konkurrenskraftigt alternativ.

Ett hållbart byggande har skapat attraktiva miljöer som ser till hela människan och uppmuntrar till personliga möten. Genom användandet av trä som byggmaterial har nya invånare och företag lockats till kommunen.

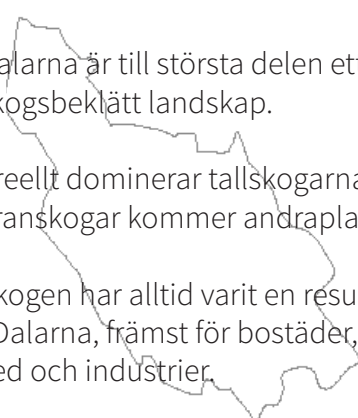


Två tredjedelar av Sveriges yta är täckt av skog.

Cirka 50 % av Sveriges skogar ägs av enskilda skogsägare.

Tillväxten är större än avverkningen av Sveriges skogar.

Sveriges skogar utgör 1 % av Världens skogar.



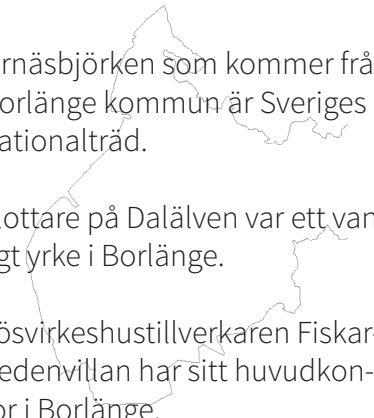
Dalarna är till största delen ett skogsbeklätt landskap.

Areellt dominerar tallskogarna, granskogar kommer andraplats.

Skogen har alltid varit en resurs i Dalarna, främst för bostäder, ved och industrier.

Cirka år 1850 började en storskalig exploatering i och med sågverkens framväxt.

Dalarnas skogar är en viktig resurs för turism och social hållbarhet inom länet.



Ornäsbjörken som kommer från Borlänge kommun är Sveriges nationalträd.

Flottare på Dalälven var ett vanligt yrke i Borlänge.

Lösvirkeshustillverkaren Fiskarhedenvillan har sitt huvudkontor i Borlänge.

Timrade fäbodnar har funnits i Borlänge ända från 1300-talet.

Ornässtugan har stått i Borlänge sedan omkring 1503.

TRÄ FÖR KLIMATET

EU och Sveriges regering verkar för ett samhälle utan nettoutsläpp av koldioxid till år 2050.

Sveriges byggindustri har lika stort koldioxidutsläpp som privatbilismen. En stor del av utsläppen sker under byggfasen där trä som materialval kan bidra med att minska koldioxidutsläppen genom en snabbare byggprocess.

Trä är ett mångsidigt råmaterial och det enda förnybara byggmaterialet. Inget annat byggmaterial som används i större skala har heller samma förmåga att binda koldioxid.

Framtagandet av trä som byggnadsmaterial är en energisnål process som medför små utsläpp av koldioxid. Trä skiljer sig därmed från stål, betong och plast som orsakar större utsläpp under tillverkningsprocessen.

Energibehovet i trähus är likvärdigt med hus av andra material. Trähus möter nu högt ställda krav på både brand och ljud.

När en byggnad rivs är trä fördelaktigt gentemot andra byggmaterial. Exempelvis kan en träbyggnad vid rivning användas som bioenergi.

STRATEGI FÖR KLIMATET

I Borlänge kommun:

- väljer vi miljövänliga byggnadsmaterial och privata aktörer som gör det, främjas.
- blir klimatpåverkan en faktor som beaktas i kalkyler när livscykelanalyser görs för olika material.
- prioriteras trä och andra förnyelsebara byggnadsmaterial.
- välkomnas nya idéer mot miljövänliga teknologier i byggandet
- använder vi miljövänliga alternativ vid beständighetsbehandling av trä.
- vill vi att det som byggs ska kunna återanvändas och/eller demonteras på ett hållbart sätt.

”

Trä är det enda
förnyelsebara
byggmaterialet.



Old Tjikko

Världens äldsta träd är 9
500 år och är en gran som
står vid Fulufjället i Da-
larna.

TRÄ FÖR SAMHÄLLET

Träbyggande bidrar till att skapa ett samhälle som är hållbart och brukar jordens resurser ansvarsfullt.

Att förädla trä från skogarna i Dalarna ger kortare transporter till bygget och skapar lokala arbetstillfällen.

Genom industriellt träbyggande produceras byggnader i fabrikk och monteras sedan på byggarbetsplatsen. Detta förkortar byggtiden och minskar kostnaderna.

Miljöer av trä med höga arkitektoniska kvaliteter anses formbara och vackra. Nyproducerade estetiskt tilltalande träbyggnader kan stärka Borlänge attraktionskraft och är viktigt för en hållbar stadsutveckling.

Ett ökat byggande av flerbostadshus i trä är en del av lösningen på såväl bostadsbrist som ökade koldioxidutsläpp.

Trä i levnadsmiljöer verkar lugnande, stimulerande och ger friskare människor.

STRATEGI FÖR SAMHÄLLET

I Borlänge kommun:

- finns en beställarkompetens som innehar en god kunskap om träbyggande. Vi är modiga beställare och upphandlare som inspirerar andra entreprenörer och byggherrar. Nya innovationer drivs fram av vår pionjäranda.
- bygger vi träbyggnader med låga gifthalter som minskar medborgarnas giftexponering.
- används träbyggnader för att förtäta staden.
- söks samarbeten aktivt med arkitekter och konsulter som arbetar med nyskapande träbyggnation. Lokala och nationella samarbeten och arkitekttävlingar gör att Borlänge får nya högklassiga referensobjekt.
- ökar attraktionsförmågan med hjälp av ett ökat träbyggande. Genom en väl utformad arkitektur uttrycks träets möjligheter i stadens byggnader. Vi är med och formar utseendet på den moderna träarkitekturen nationellt och internationellt.

”

Det tar Sveriges skogar en minut att producera material till ett flerbostadshus.



”

En träbyggnad är en konstruktion vars stomme till huvuddelen utgörs av träbaserade material.



Ornäsbjörken är Sveriges nationalträd.

”

Brandtåligheten för limträ är en fördel gentemot flera andra konstruktionsmaterial

TRÄ FÖR NÄRINGSLIVET

Att nyttja sig av Sveriges skogar för att bygga landet gör att transporterna till byggarbetsplatsen kan bli kortare.

Borlänge och Dalarna har rikligt med skog som kan brukas för att bygga framtidens Borlänge.

På mindre än hundra år har Sveriges skogstillgångar fördubblats. Eftersom avverkningen är mindre än tillväxten fortsätter skogsvolymen att öka.

Nya metoder för att bygga i trä kan möta samtidens utmaningar att bygga både snabbt och miljövänligt.

Att utveckla forskningen inom träbyggande på Högskolan Dalarna kan stärka samarbetet mellan kommun, näringsliv och högskola.

Idag står det träbyggandet av flervåningshus för en marknadsandel på 10 % och andelen ökar.

STRATEGI - NÄRINGSLIVET

I Borlänge kommun:

- deltar vi i ett intrakommunalt samarbete för att främja och uppmärksamma träbyggandet inom Dalarna.
- samverkar vi med näringslivet och Högskolan Dalarna för att stärka den lokala kompetensen.
- är vi med och bidrar till att träbyggnadsindustrins marknadsandel ökar.
- genomför vi seminarier och företagsmöten tillsammans med regionala nätverk och aktörer.
- samarbetar vi gärna med nya och gamla aktörer som har intresse för att utveckla träbyggandet samt träbyggnadsindustrin inom kommunen.

70%

Av Dalarnas yta är skogsbeklädd.



0,2%

av Sveriges skogar behövs för att bygga cirka 20 000 lägenheter.

Industriell träbyggnadsteknik kan korta byggtiderna med upp till

70%

BORLÄNGES VERKTYG

I kommunkoncernens bygg- och anläggningsprojekt ska trä alltid prövas som byggnadsmaterial. När det är tekniskt och ekonomiskt försvarbart ska trä eller andra förnyelsebara material prioriteras.

Genom exploateringsavtal, markanvisningar och detaljplaner finns möjlighet till dialog med byggherrar. Entreprenörer och byggherrar ska informeras om träets fördelar ur ett hållbarhets- och särskilt livscykelperspektiv.

Träbyggande ska prövas i den fysiska planeringen redan från start. I de fall det är relevant ska det i detaljplanen framgå hur ambitionsnivån uppnås.

Verktyg för att genomföra träbyggnadsstrategin:

Egen byggnation: Inför varje större nybyggnadsprojekt ska valet av byggnadsmaterial tydligt motiveras och redovisas till respektive styrelse, samt till kommunstyrelsens arbetsutskott. Vid renovering och komplettering av befintlig bebyggelse ska träbyggnadsstrategin beaktas.

Ägardirektiv: Träbyggnadsstrategins systemsyn implementeras i ägardirektivet för de kommunala bolagen.

Nätverkande, samverkan och informationsspridning: Både internt inom kommunkoncernen och externt ska nätverk som främjar träbyggnation bildas.

Planarbete: Detaljplaner ska utformas så att det blir möjligt att bygga i trä.

Markanvisningsavtal och försäljning: Borlänge kommun ska vid försäljning av mark ange i markanvisningsavtalet att önskan är att byggnationen sker i trä.

Bygglov: I samband med rådgivning vid bygglov, ska det informeras om möjligheten att bygga i trä.



ANSVAR

Kommunstyrelsen: Sätter mål och direktiv kopplade till strategin och ansvarar för att vara ambassadör för träbyggnation i Borlänge.

Sektorschef Samhällsbyggnadssektorn: Samordnar kommunkoncernens arbete med träbyggnadsfrågor.

Arkitekt: Ansvarar för arkitekturfrågor kopplat till träbyggande.

Plan- och markchef: Ansvarar för planeringsfrågor kopplat till träbyggnadsstrategin samt att marknadsföra träbyggandet mot externa byggherrar

Fastighetschef: Ansvarar för att träbyggnadsstrategin följs i kommunens byggande och vid upphandling av kommunens bygg- och anläggningsprojekt. Strategin ska även följas när avtal tecknas med externa parter som uppför byggnader som sedan hyrs av kommunen.

VD i kommunala bolag: Ansvarar för att träbyggnadsstrategin följs inom koncernens bolag.

Verksamhetschef för Service & Kommunikation: Ansvarar för att trä lyfts fram som en del av marknadsföringen av Borlänge.

Näringslivschef: Ansvarar för näringslivsutveckling kopplat till träbyggande.





BORLÄNGE KOMMUN

Postadress	SE-781 81 Borlänge
Besöksadress	Röda vägen 50
Telefon	0243-740 00
Fax	0243-745 50
E-post	kommun@borlange.se
Webb	borlange.se